

חמינאי בלחץ: איך קרסה האסטרטגיה בת עשרות השנים של משטר האייתוללות?

22.06.2025 | ד"ר יוסי מנשרוף written by

האסטרטגיה רבת השנים, בה דבק המשטר האסלאמי באיראן בראשות ח'אמנהאי, של מניעת כניסה למלחמה והרחקת האיום משטחה של איראן, קרסה בבת אחת, עם כניסתה של איראן למלחמה במתקפת הפתע של ישראל. בימים שחלפו מאז, מנסה טהראן לקזז את המכה האסטרטגית שקבלה, באמצעות שאיפה ליישם את הוראת ח'אמנהאי "לאמלל את ישראל" ע"י מתקפות קשות, שיגרמו לה להתחרט על צעדה המפתיע. כאשר מונה לרשת את ח'מיני ב-1989, הוטלה על ח'אמנהאי משימת חיון, לשמר את הפקדון היקר שהופקד בידיו, המשטר האסלאמי. מאז, מנהל ח'אמנהאי קרבות לא רק נגד יריביו בזירה הפוליטית באיראן, שמתנגדים לקו השמרני-אידיאולוגי שהוא מוביל, אלא גם נאבק באובססיות נגד המערכה להדחת המשטר מצד מתנגדיו. להשקפת ח'אמנהאי, ארה"ב וישראל חותרות להשיג את היעד הזה, והן פועלות באינטנסיביות בזירה התרבותית, הפוליטית, החברתית, והכלכלית, כדי לממש את יעדן. למול זאת, קרא ח'אמנהאי בעקביות לאנשיו ולתומכיו להפגין ערנות ולזהות את פעילות האויב בזירות אלו (דשמנשנאסי) כדי לסכלן מבעוד מועד.

כעת, המתקפות האינטנסיביות תחתן מצוי המשטר, חיסוליהם של מפקדים בכירים ומדעני גרעין, הפגיעה הקשה בפו"ש ובמתקני הגרעין מחוללים פגיעה קשה שהמשטר טרם חווה מעודו, אפילו במלחמת איראן-עיראק (1980-1988), בה איבד מאות אלפי אנשים. ועדיין, נראה שמוקדם לקבוע שהמשטר נקלע לשוקת שבורה. בצעד מחושב, הוא ניתק את האינטרנט במדינה במטרה לשלוט בתודעה של אזרחיו, ומפעיל גל מעצרים מתמשך ברחבי איראן נגד מי שמערער על הנרטיב המשטרי ו"משבש את דעת הקהל הציבורית". מנגד, הוא מנסה להעצים תודעה של הישג בקרב אנשיו ובחברה בכלל, באמצעות דיווחים כוזבים על הפלת מטוסי אף-35 ישראלים באיראן, ומאמצי הסברה שוטפים לציבור בהם מושם דגש על המשך הרציפות התפקודית של המשטר, אספקת מוצרי היסוד ושימור הסדר במדינה.

ההישג שהוכרז במלחמה ע"י ישראל הוא הסרת האיום מצד תוכנית הגרעין ומערך הטילאות. ספק אם ישראל תוכל להסתפק בהישג הזה, לאור ה-DNA המשטרי של הרפובליקה האסלאמית שחרטה על דגלה את השמדת ישראל. ע'לאם-עלי רשיד, מפקד מפקדת החרום, ח'אתם אל-אנביאא', שחוסל במכת הפתיחה במלחמה, היטיב לתאר את האופן שבו שואפת איראן להשמיד את ישראל. בראיון לתקשורת האיראנית ב-5 במאי 2024 הוא תאר כיצד פרש את מפת האזור במשרדו, ושקד ביחד עם בכירים נוספים ממערכת הבטחון על תוכנית חיסולה של ישראל. רשיד הסביר בראיון שאם תתקיים פשיטה משמעותית ורב-זירתית נגד ישראל מכיוון דרום לבנון, מהגולן, ומהגדה המערבית ומעזה, "אז הסיפור שלה ייגמר, וצה"ל יושמד". הוא הדגיש שמתקפת

ה-7 באוקטובר היתה דוגמה לכך, כיוון שישראל לא הצליחה לפעול כראוי אפילו מול ארגון גרילה אחד.

כניסתה האפשרית של ארה"ב בהנהגת טראמפ עשויה לחזק לאין שיעור את המאמץ המלחמתי. היא תאפשר פגיעה אפקטיבית לא רק במתקן הגרעיני בפורדו אלא גם תסייע להרעיד את אמות הסיפין של המשטר. המשטר האסלאמי הוציא חוזה השמדה על ישראל, וחתר באינטנסיביות להשגת נשק גרעיני ולהשמדתה באמצעות טרור אכזרי. במזה"ת אין מקום לשתי מדינות, איראן האסלאמית ומדינת ישראל. אם ישראל חפצת חיים עליה לשאוף להפלת המשטר. המשטר האיראני נלחם כיום לבדו, לאחר שמערך הפרוקסי (השלוחים) שהקים וטפח במשך עשרות שנים קרס, וכך נותרה איראן חשופה ופגיעה במיוחד. גם הלגיטימציה הנרחבת בזירה הבינ"ל לה זוכה ישראל במלחמתה מאותתת על בידודו של המשטר, ושבהינתן התקוממות עממית נרחבת באיראן, במסגרתה ייצאו ההמונים לרחובות וידרשו את הדחת המשטר, תזכה האופוזיציה האיראנית לתמיכה, בתהליך מדורג, מצד ממשלות במערב. לשם כך יש להגביר את האינטנסיביות שבה מותקפים גם יעדי שלטון ודיכוי כדי להגביר את התחושה בציבור האיראני שבשלה השעה למהפכה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 22.6.2025.